

**VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI
AGENTURY PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ
V ROCE 2015**

Praha

červen 2016

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚŠTNANOST

Úřad vlády České republiky

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) je jedním ze dvou odborů Sekce pro lidská práva Úřadu vlády České republiky.

Předkladatel: Mgr. Jiří Dienstbier, ministr vlády pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

Odpovědný zpracovatel: Mgr. Radek Jiránek, ředitel odboru pro sociální začleňování (Agentura), Úřad vlády ČR

Informace: www.socialni-zaclenovani.cz

OBSAH:

A. SHRnutí VÝVOJE AGENTURY V ROCE 2015.....	6
B. ČINNOST AGENTURY NA CENTRÁLNÍ ÚROVNI	8
I. Realizace Národního individuálního projektu	
II. Materiály pro jednání vlády	
III. Strategie boje proti sociálnímu vyloučení	
IV. Zapojení ASZ do čerpání z ESIF v období 2014 - 2020 - KPSVL	
V. Příprava nových projektů	
C. ČINNOST AGENTURY NA REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ ÚROVNI	19
I. Podpora obcí a měst	
II. Informování veřejnosti, konference, výzkumy	
III. Systematizace spolupráce s kraji a dalšími aktéry v oblasti sociálního začleňování	
D. KAMPAŇ PROTI RASISMU A NÁSILÍ Z NENÁVISTI	23
E. FINANČNÍ PŘEHLED – VÝDAJE AGENTURY V ROCE 2015	25

Seznam použitých zkratk

ASZ, Agentura	Agentura pro sociální začleňování
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESF	Evropské strukturální fondy
EU	Evropská unie
FM EHP	Finanční mechanismy EHP/Norska
HN	hmotná nouze
IOP	integrováný operační program
IP	individuální projekt
IPRÚ	integrováný program rozvoje území
IROP	integrováný regionální operační program
ITI	Integrated Territorial Investments (Integrovaná územní investice)
KPSVL	koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám 2014 - 2020
KrP ÚP ČR	krajské pracoviště Úřadu práce
KÚ	krajský úřad
LK	lokální konzultant
LP	lokální partnerství
MAS	místní akční skupina
MěÚ	městský úřad
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
NNO	nestátní nezisková organizace

NSD	nepojistné sociální dávky
OP LZZ	operační program lidské zdroje a zaměstnanost
OP VK	operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP VVV	operační program věda, výzkum, vzdělávání
OP Z	operační program zaměstnanost
PČR	Policie České republiky
RVZRM	Rada vlády pro záležitosti romské menšiny
SBSV	Strategie boje proti sociálnímu vyloučení
SP	strategický plán, strategické plánování
SPSZ	strategický plán sociálního začleňování
SV	sociální vyloučení
SVL	sociálně vyloučená lokalita
ÚP	Úřad práce
ÚV ČR, ÚV	Úřad vlády České republiky
VŘ	výběrové řízení

II.

A. SHRnutí VÝVOJE AGENTURY V ROCE 2015

Rok 2015 byl posledním rokem realizace tříletého individuálního projektu „**Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách**“ financovaného z OPLZZ (č. projektu: CZ.1.04/3.2.00/90.00001). V této souvislosti proběhly závěrečné externí evaluace projektu a byl připraven materiál pro vládu „**Vyhodnocení účinnosti intervencí Agentury pro sociální začleňování od doby jejího vzniku do současnosti a k informacím o plánované realizaci individuálních systémových projektů v letech 2016 až 2022**“, který vláda schválila usnesením č. 31 ze dne 18. ledna 2016.

V roce 2015 se konaly dvě závěrečné konference projektu, na nichž Agentura představila výsledky nezávislé evaluace své činnosti a příklady dobré praxe vzešlé ze spolupráce se samosprávami a s dalšími partnery v lokalitách.

Rok 2015 byl také rokem příprav na nové programovací období. V lednu 2015 byla schválena monitorovacím výborem Agentury a řídicími orgány OP Zaměstnanost, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání a Integrovaného regionálního Operačního programu první verze **Metodiky pro Koordinovaný přístup v sociálně vyloučených lokalitách**. Koordinovaný přístup vytváří předpoklady pro synergické čerpání dotací ze tří operačních programů za odborné asistence Agentury a je základním rámcem intervencí Agentury v lokalitách pro období 2016 – 2020.

V roce 2015 proběhla evaluace plnění Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011 – 2015. Vláda vzala **Zprávu o naplňování Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011 - 2015** na vědomí v únoru 2015 a usnesením vlády č. 133/2015 pověřila ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu vypracovat do konce roku 2015 navazující strategii na léta 2016 – 2020. Materiál „**Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na roky 2016 – 2020**“ byl odeslán k meziresortnímu připomínkovému řízení dne 28. prosince 2015 a schválen vládou byl usnesením č. 134 dne 18. února 2016.

V dubnu 2015 byl odvolán ředitel Bc. Martin Šimáček, se kterým odešli vedoucí oddělení, metodici Agentury, lokální konzultanti a experti. Celkem Agenturu na jaře a v létě 2015 opustilo cca 30 zaměstnanců z celkových 70. V červnu 2015 byl jmenován nový ředitel Mgr. Radek Jiránek a byl zahájen postupný nábor dalších spolupracovníků, zkomplikovaný služebním zákonem čerstvě uvedeným v platnost.

Protože byl výše uvedený Individuální projekt hrazený z OP LZZ ukončen k 31. 12. 2015, začaly od července 2015 přípravy návazného individuálního projektu „**Systémové zajištění sociálního začleňování**“ financovaného z OP Z, který zajišťuje další fungování Agentury v letech 2016 – 2020. Projekt byl schválen v prosinci 2015 s tím, že právní akt bude vydán až začátkem roku 2016. Náklady v rámci nového projektu jsou uznatelné od 1. 1. 2016. **Rozpočet projektu činí 260 mil. Kč.**

V roce 2015 pokračovala realizace projektu „**Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisli**“ podpořeného z FM EHP. Jednalo se zejména o mediální kampaň „Hate Free Culture“ a přípravu a realizaci veřejných zakázek v oblasti výzkumů, vzdělávání policie, vzdělávání učitelů na základních školách a sdílení dobré praxe začleňování ve vyloučených lokalitách. Na podzim proběhla kontrola projektu ze strany MF. Kontrola byla ukončena s pozitivním výsledkem a MF doporučilo prodloužení realizace projektu z původního termínu (duben 2016) do dubna 2017.

Od září 2015 probíhala také příprava věcného záměru nového Individuálního projektu systémového financovaného z OP VVV s názvem „**Inkluzivní a kvalitní vzdělávání**“

v územích se sociálně vyloučenými lokalitami". Záměr projektu (tzv. Charta projektu) byl v listopadu 2015 schválen Monitorovacím výborem OP VVV a pozitivně hodnocen Evropskou komisí. Projekt bude realizován od července 2016 do dubna 2022.

Agentura pro sociální začleňování zpracovala materiál pro jednání vlády v Ústeckém kraji dne 19. října 2015 s názvem „**Zpráva o stavu sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji**“. Kromě informační hodnoty v podobě popisu situace v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji obsahoval materiál i shrnutí aktuálních problémů sociálního vyloučení a návrhy na zlepšení procesu sociálního začleňování.

Agentura se průběžně spolupodílela na připomínkování legislativních dokumentů a materiálů pro jednání vlády ČR z oblasti sociálního začleňování. Zejména se jednalo o koncepci sociálního bydlení, o novelu zákona o hmotné nouzi (doplatek na bydlení a souhlas obcí s jeho vyplácením), návrh zákona o sociálních pracovnících, koncepci rozvoje sociálních služeb.

Agentura obnovila či zahájila spolupráci s klíčovými neziskovými organizacemi (např. Platforma pro sociální bydlení), střešními samosprávami (zejména Svaz měst a obcí), Velvyslanectvím USA, akademickým sektorem (např. Ostravská univerzita) a dalšími významnými partnery v oblasti sociální inkluze.

V souvislosti s implementací ESIF začala Agentura působit v nově vzniklých orgánech jednotlivých operačních programů (monitorovací výbory, programová partnerství, pracovní týmy, plánovací komise, apod.). Probíhala intenzivní jednání s Řídicími orgány jednotlivých OP. Agentura se zapojila i do regionálních struktur zaměřených na koordinaci čerpání evropských dotací v území (např. Regionální stálé konference).

Co se týče činnosti v lokalitách, Agentura působila v roce 2015 ve standardní tříleté podpoře ve 26 městech, obcích a mikroregionech a začala také působit ve 25 městech a obcích v rámci **Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám**.

V souvislosti s realizací Koordinovaného přístupu zahájila Agentura jednání o partnerství s jednotlivými kraji a krajskými úřady, zejména v oblasti koordinace sociálních a vzdělávacích služeb. Intenzivní jednání probíhala s kraji o zařazování sociálních služeb podporovaných v rámci Koordinovaného přístupu v obcích do krajské sítě sociálních služeb, kterou garantují kraje.

V roce 2015 byla připravena a personálně a logisticky zajištěna nová organizační struktura Agentury s platností od 1. 1. 2016. Z původních 2 oddělení se rozšířila na 6 oddělení, včetně 3 regionálních (tzv. regionální centra).

B. ČINNOST AGENTURY NA CENTRÁLNÍ ÚROVNI

I. Realizace Národního individuálního projektu

V roce 2015 realizovala Agentura individuální projekt „Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách“, který byl hrazen z Evropského sociálního fondu prostřednictvím OP LZZ a ze státního rozpočtu ČR. Jeho cílem bylo ověřit účinnost politik sociálního začleňování na místní úrovni jako zdroj informací pro formování státní politiky sociálního začleňování a zavádět inovativní postupy na místní úrovni v oblastech vzdělávání, bydlení, zaměstnanosti, sociálních služeb, péče o rodinu, dluhového poradenství či bezpečnosti. V roce 2015 byla rozvíjena i nová témata jako systematizace práce s kraji, zapojování obyvatel sociálně vyloučených lokalit do místních řešení a rozvoj sociální komunitní práce či řešení problematiky zdraví v sociálně vyloučených lokalitách.

Kromě systematické práce lokálních konzultantů s místními partnery (obce, Úřad práce, PČR, školy, NNO a další) ve 26 městech, obcích a mikroregionech na přípravě a realizaci místních plánů sociálního začleňování, získávaly spolupracující obce od Agentury také odbornou podporu při zavádění dostupného bydlení, dostupného zaměstnávání, při práci s rodinami či při poskytování dluhového poradenství. Rok 2015 byl závěrečným rokem realizace projektu, kdy probíhaly externí evaluace v 18 lokalitách, kde Agentura již ukončila svoji intervenci. V listopadu a prosinci byly zkušenosti z projektu prezentovány na dvou konferencích v Praze a v Olomouci. Přínosy a výstupy individuálního projektu „Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách“ v letech 2013 až 2015 byly shrnuty v materiálu „**Vyhodnocení účinnosti intervencí Agentury pro sociální začleňování od doby jejího vzniku do současnosti a informace o plánované realizaci Individuálních systémových projektů v letech 2016 až 2022**“, který vzala vláda na vědomí usnesením č. 31 z 18. ledna 2016. V tomto dokumentu (str. 16) se mimo jiné uvádí: „Evaluace zpracované v 18 lokalitách externími subjekty¹ jednoznačně prokázaly, že činnost Agentury pro sociální začleňování v konkrétních obcích je **unikátním nástrojem státní správy** v oblasti sociálního začleňování. Na vzorku osmnácti obcí, s nimiž Agentura spolupracovala v letech 2012-14, bylo možné zhodnotit účinnost a adekvátnost postupů Agentury jak směrem k cílové skupině, tak i v rámci struktury Agentury jako takové. Na základě podrobného zhodnocení stavu v jednotlivých lokalitách, kde **Agentura** působila, se ukázalo, že **je velmi dobře odborně vybavena a má výborně zvládnuté procesní otázky intervence.**“ Za hlavní přínos činnosti Agentury na lokální úrovni bylo ve všech sledovaných lokalitách považováno propojení do té doby často soliterních místních subjektů participujících na sociálním začleňování a vytvoření komunikačních a pracovních platforem, díky nimž lze v místě vytvořit soustředěnou aktivitu směřující k integraci sociálně vyloučených osob. Spolu s tím si místní aktéři osvojili nové pracovní postupy, které jim pomohly při řešení integračních otázek. Vyzdvihována byla také skutečnost, že Agentura svým statutem jednoho z odborů Úřadu vlády ČR poskytuje v lokalitách výraznou morální podporu při realizaci integračních aktivit.

Zásadním obecným zjištěním evaluace byl fakt, že intervenční činnost Agentury je úspěšná tam, kde si dokáže získat **podporu politického vedení a místní samosprávy**, její činnost je

---

¹ Veřejné zakázky na vyhotovení evaluace realizovaly tyto výzkumné subjekty: Sociotrendy, M'am'aloca o.s., Radostný L., Kaiserová I., Sedmý kontinent o. s., Kokavec, P. Všechny dílčí evaluace i souhrnná evaluační zpráva jsou zveřejněny na: www.socialni-zaclenovani.cz

tedy citlivá na volební cyklus a s ním související politické strategie obcí. Důležitá je rovněž **prvotní motivace obce** pro navázání spolupráce s Agenturou: pokud je jí pouze vidina dotací z evropských strukturálních fondů a nikoliv skutečná vůle po začlenění sociálně vyloučených osob, nelze očekávat výrazný efekt. Úspěšně se integrační procesy prosazují také tehdy, pokud na nich **aktivně participují místní aktéři včetně obyvatel sociálně vyloučené lokality** a veřejnosti. Pro udržení integračních procesů je tedy zásadní, aby se členové lokálního partnerství emancipovali od vedení lokálního konzultanta a sami dokázali převzít aktivitu. Stejně jako v předchozích evaluacích byla zdůrazňována kvalitní příprava exit strategie Agentury, tedy nastavení toho, co se bude dít po převzetí integračních procesů místními aktéry.

Pokud jde o zhodnocení konkrétních dopadů na situaci v obcích, které spolupracovaly s Agenturou, **největších konkrétních úspěchů bylo dosaženo v oblasti sociálních služeb**, kde se v patnácti z osmnácti sledovaných obcí podařilo rozšířit síť sociálních služeb, které adekvátně reflektují potřeby sociálně vyloučených. Velmi úspěšná byla Agentura také v **zavádění služby dluhového poradenství**, které funguje ve třinácti obcích. Dařilo se i v **oblasti bezpečnosti** – ve dvanácti obcích byla zřízena pozice asistenta prevence kriminality; patnáct z evaluovaných obcí realizuje aktivity v oblasti prevence kriminality. V oblasti **vzdělávání** evaluátoři naráželi na metodologické limity zadaných indikátorů, účinek intervencí tedy nebyl dostatečně zmapován. Ve většině obcí však bylo prokazatelně dosaženo úspěchů v síťování jednotlivých školských zařízení a iniciaci inkluzivních snah. V oblasti zaměstnanosti bylo dobrého efektu dosaženo v zakládání **sociálních podniků**, jimiž v současnosti disponuje sedm z osmnácti evaluovaných obcí. Ve dvanácti obcích funguje formální či neformální **lokální síť zaměstnanosti**, ve všech sledovaných obcích s výjimkou Větrní se realizují projekty na podporu zaměstnanosti a v patnácti obcích pak funguje služba pracovního a kariérního poradenství. Nejméně přesvědčivý dopad měla činnost Agentury v oblasti **bydlení**, kde se naplnily zadané indikátory průměrně v polovině obcí. Řešení bydlení sociálně vyloučených osob je ovšem jednou z nejsložitějších, politicky nejproblematictějších a zároveň finančně nejnáročnějších aspektů sociálního začleňování.

Externě zadané evaluace zároveň ukázaly, že lze dobře sledovat a hodnotit činnost Agentury na procesních indikátorech zachycujících zavádění nových mechanismů, způsobů práce a iniciaci integračních procesů, na metodologické limity se však naráží v případě indikátorů výsledkových, neboli v hodnocení dopadů podle standardizovaných ukazatelů. Na účinek agenturních intervencí má totiž vliv mnoho vnějších faktorů, které Agentura není schopna nijak ovlivnit. V budoucím období by se tedy Agentura měla zaměřit na monitorování méně rozsáhlé sady konkrétních a jednoznačných indikátorů sociálního vyloučení v lokalitách, a to jednak nastolením systému průběžného monitoringu, jednak realizací specifických výzkumů.

Konkrétními výstupy projektu bylo (kromě tříleté intervence ve 35 obcích a městech a vzdálené podpory v dalších desítkách obcí) také 28 terénních výzkumů, 28 situačních analýz, 18 metodik a shrnutí dobrých praxí a 18 externích evaluací.

Všechny dokumenty jsou veřejně dostupné na webových stránkách Agentury <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/vystupy-projektu>.

II. Materiály pro jednání vlády

Agentura pro sociální začleňování zpracovala materiál pro jednání vlády v Ústeckém kraji dne 19. října 2015 s názvem „**Zpráva o stavu sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji**“. Kromě informační hodnoty v podobě popisu situace v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji obsahoval materiál i shrnutí aktuálních problémů sociálního vyloučení a návrhy na zlepšení procesu sociálního začleňování.

Shromážděné podněty v tomto materiálu vzešly především ze strany samospráv obcí, které spolupracují s Agenturou a z Legislativní mezioborová pracovní skupiny zřízené ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, do níž jsou zapojeni zástupci měst a obcí, a to zejména z Ústeckého a Moravskoslezského kraje. Doporučení také zohlednily výstupy Meziresortní pracovní skupiny pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit ustavené od roku 2014 při Ministerstvu vnitra.

V závěrečném shrnutí materiálu byl uveden výčet navrhovaných legislativních kroků i nelegislativních opatření, které budou problém sociálního vyloučení řešit komplexně a ve vzájemné synergii. Jednalo se o následující:

- legislativně upravit oblast **sociálního bydlení** a poskytnout obcím zdroje na jeho vybudování a udržování. Sociální bydlení doplnit novým typem specifické sociální služby. Sociální bydlení ve svém dopadu zlevní sociální systém, sníží výši vyplácených doplatků na bydlení, zajistí občanům ČR ze strany veřejné správy předvídatelný a zákonem garantovaný systém bydlení, bude pozitivní alternativou substandardních forem bydlení (jiné než obytné prostory) a vyvede lidi z ubytoven;
- podporovat a legislativně upravit oblast **sociálního podnikání** a poskytnout sociálním podnikatelům benefity za jejich aktivitu, která je ve veřejném zájmu. Sociální podnik je dlouhodobě udržitelný koncept podpory zaměstnání obtížně zaměstnatelných skupin obyvatel, který po svém vzniku a etablování se na trhu není závislý na státní podpoře, snižuje náklady státu na dávky v nezaměstnanosti a na sociální systém, posiluje pracovní návyky a dovednosti zaměstnanců, zajišťuje příjem do státního rozpočtu jak z hlediska DPH tak z hlediska povinných odvodů zaměstnavatele za své zaměstnance. Zaměstnanost jednoho člena rodiny má pozitivní vliv na ostatní, je prevencí zadlužení i páčání trestné činnosti;
- legislativně upravit **možnost oddlužení** pro občany, kteří nesplňují současná kritéria osobního bankrotu, ale jsou motivováni své dluhy uhradit v míře, která odpovídá jejich reálným příjmům. Tento krok by pomohl zadluženým vymanit se z dluhové pasti, která je vhnána na černý trh práce, vytrhává je z konzumace nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, je pro ně brzdou při získání standardního typu bydlení, může je vést k páčání protiprávní činnosti. Pro úspěšný proces oddlužení je nutné novou právní úpravu provázat s odpovídající sociální službou obdobně jako je to navrhováno u sociálního bydlení;
- zajistit kapacitní a provozní podmínky pro **absolvování povinné předškolní docházky v předškolním zařízení**. Legislativní podpora tomuto opatření je z hlediska vlády zajištěna – novela školského zákona se nachází v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (tisk č. 611). Kvalitní předškolní příprava je zcela zásadní pro úspěšné zvládnutí vstupu dětí do povinné školní docházky a pozitivně ovlivňuje vztah dítěte i rodiny ke vzdělání, což má dopad i na budoucí pracovní uplatnění;

- zajistit zdroje a podmínky (finanční / provozní – program, pravidla) pro **snížení kapacity bydlení v sociálně vyloučených lokalitách** a snížit tak koncentraci chudých lidí se sociálními handicapy na jednom místě. Vytvoření pravidel a zdrojů pro demolice nevyužívaných domů nebo snížení jejich kapacity (např. snížení počtu pater v domě) a povinnost na jejich místě vybudovat stavbu sloužící veřejnému zájmu pomůže efektivněji pracovat systémem sociálních služeb a podpory zaměstnanosti s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, kteří již nebudou tak masivně koncentrováni na jednom místě. Služby a pomoc budou moci být poskytovány adresněji. Toto opatření musí být doplněno systémem sociálního bydlení. V opačném případě si stát i obec pouze zvýší problémy s novými obyvateli ubytovanými a substandardního způsobu bydlení a zvýší náklady na vyplácené dávky;
- zajistit legislativně soulad faktického pobytu (bydliště) **s hlášením k trvalému pobytu**. Tento krok by umožnil větší přehled o pobytu občanů pro potřeby výplaty dávek, pro plánování a organizování sociální práce a sociálních služeb a zajistil by aktuální informace o vnitřní migraci osob se zvýšenými sociálními potřebami;
- vytvořit legislativní prostředí pro **poskytování bezplatné právní pomoci** určené občanům, kteří si ji nemohou obstarat sami v důsledku své sociální situace. Tento krok je průřezový pro mnoho oblastí, které jsou pro sociální vyloučení charakteristické – především zadluženost, bydlení a podnájemní vztahy, práva zaměstnanců, nároky občanů v oblasti sociálních systémů, povinnosti a práva zákonných zástupců vůči svým dětem atp. Kvalitní, dostupná a státem garantovaná bezplatná právní pomoc bude působit v ideálním případě preventivně vůči ohrožujícím situacím pro občany nebo bude eliminovat negativní dopady již učiněných právních kroků.

Na základě tohoto materiálu začala v roce 2015 připravovat Agentura speciální materiál s názvem **Problémy související s bydlením sociálně vyloučených obyvatel a návrh jejich řešení**, který projedná vláda v prvním pololetí 2016.

V roce 2015 také pokračovaly práce na **věcném záměru zákona o sociálním podnikání**, který je připraven k projednání vládou ve druhém pololetí 2016. Věcný záměr zákona o sociálním podnikání navrhuje regulaci vztahů, dosud neupravených právním předpisem, klade si za cíl stanovit rámec právní úpravy, který bude upravovat pravidla pro přiznání statusu sociálního podniku, odnětí tohoto statusu, kontrolu dodržování zákonných podmínek apod. Právní úprava sociálního podnikání přispěje k uznání významu sociálního podnikání pro Českou republiku a umožní vytvářet podmínky pro jeho setrvalý rozvoj. Zákon bude definovat znaky, které musí splňovat sociální podnik, resp. integrační sociální podnik. Vzhledem k právnímu vymezení sociálního podnikání a uznání důležité role, kterou sociální podnikání přináší jak pro blaho společnosti (společensky prospěšný cíl), tak (zároveň) pro ekonomiku státu, bude tímto zákonem také otevřena cesta k výhodám pro sociální podniky, vyplývajícím z dalších právních předpisů.

Věcný záměr reaguje na potřebu vytvoření jednotného právního prostředí pro sociální podnikání, neboť v současné době panuje v pojetí definičních znaků subjektů sociálního podnikání značná nejednotnost, kdy si jednotlivé ústřední orgány státní správy stanoví vlastní definice sociálních podniků. Podpora namířená na tyto podniky pak nedosahuje potřebného smyslu a účelu, není také zajištěn synergický efekt jednotlivých podpor. Věcný záměr také reaguje na požadavek na právní vymezení sociálních podniků, který vychází

nejen ze samotných, již existujících sociálních podniků, ale také ze strany finančních institucí a ústředních orgánů státní správy, které poskytují sociálním podnikům různé formy finanční podpory.

Zákon o sociálním podnikání nebude vytvářet novou právní formu, pouze stanoví znaky, které bude muset splňovat ta podnikající fyzická nebo právnická osoba, která bude chtít využívat statusu sociálního podniku, resp. integračního sociálního podniku a výhod z tohoto statusu plynoucích.

Vytvoření právního prostředí pro sociální podnikání přispěje k rozvoji sociální ekonomiky. Právní regulace sociálních podniků a následné zakotvení konkrétních výhod pro tyto podniky podpoří iniciativu jednotlivců i komunit zakládat sociální podniky s cílem aktivně řešit problémy v jejich obcích a regionech. Rozvoj sociálních podniků přispěje i k zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce a řešení problémů spojených s chudobou a sociálním vyloučením. V neposlední řadě může jasné legislativní ukotvení znaků sociálních podniků usnadnit rozhodování finančních institucí, zda těmto podnikům poskytovat za určitých zvýhodněných podmínek finanční podporu, např. půjčky, úvěry.

Pro podnikající fyzické a právnické osoby se statusem sociálního podniku bude platit odlišné nakládání se ziskem (zisk je z více než 50 % využit pro další rozvoj sociálního podniku a/nebo za účelem naplnění společensky prospěšného cíle) a sledování ekonomického, sociálního a společenského prospěchu.

Agentura se průběžně spolupodílela i na připomínkování dalších legislativních dokumentů a materiálů pro jednání vlády ČR z oblasti sociálního začleňování. Zejména se jednalo o **koncept sociálního bydlení, o novelu zákona o hmotné nouzi** (doplatek na bydlení a souhlas obcí s jeho vyplácením), **návrh zákona o sociálních pracovnících, koncept rozvoje sociálních služeb.**

III. Strategie boje proti sociálnímu vyloučení

V průběhu roku 2015 probíhala na základě usnesení vlády č. 462 ze dne 14. června 2010 evaluace plnění opatření Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na roky 2011 – 2015 a příprava ***Zprávy o naplňování Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011-2015.***

Hodnotící zpráva konstatovala, že ze 71 konkrétních opatření v oblastech bezpečnosti, bydlení, zaměstnanosti, vzdělávání, sociálních služeb a rodiny a regionálního rozvoje bylo naplněno 18 opatření, částečně splněno 26 a nesplněno 24 opatření. **Z výsledků hodnocení je patrné, že nebylo dosaženo žádoucího synergického efektu plnění většiny opatření všech odpovědných gestorů. Nedostatečné zlepšení situace v oblasti sociálního vyloučení, resp. její stagnace a v určitých odhledech i další propad (zvýšující se počty vyloučených lokalit, nárůst zadlužení jejich obyvatel, nárůst migrace, trendy úpadku chudých obyvatel do komerčních ubytoven, atd.), v kombinaci s doposud nedostatečnou reakcí veřejné správy na tento významný sociální problém zakládají potřebu další koordinované aktivity veřejné správy.** To bylo také důvodem ke zpracování inovované Strategie pro období let 2016-2020, která navazuje na Strategii 2011-2015 a která byla připravena pro projednání vládou v prosinci 2015. Vláda Strategii schválila usnesením číslo 134 ze dne 17. února 2016 a stanovila si tak konkrétní strategické cíle

v oblasti bezpečnosti, bydlení, podpory rodin, sociálních služeb a sociální práce, vzdělávání či zaměstnanosti, kterých chce do roku 2020 dosáhnout. Nově je ve Strategii zpracováno téma dluhů a zdraví, což byly dosud opomíjené oblasti, které jsou pro řešení sociálně vyloučených lokalit podstatné. Strategie obsahuje také úkol pro sekci ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu zpracovat analýzu kompetencí ve veřejné správě v oblasti sociálního začleňování s identifikací případných „bílých míst“, na jejichž základě může být přikročeno k úpravám či tvorbě legislativy. Dalším průřezovým cílem pro sekci ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu je ve spolupráci s dalšími resorty nastavit systém pravidelného monitorování jevu sociálního vyloučení, a to na celém území republiky, což umožní nejen včasné řešení, ale také účinnější zaměření nástrojů prevence sociálního vyloučení. Na strategické a specifické cíle navážou konkrétní opatření, kterými se schválených cílů dosáhne, a to formou Akčního plánu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení. Plán bude předložen vládě v červenci 2016 a na jeho vzniku se spolupodílejí i zástupci neziskového či akademického sektoru, veřejné správy i nezávislí experti.

IV. Zapojení ASZ do čerpání z ESIF v období 2014 – 2020 formou Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám

Agentura připravila již v roce 2014 ve spolupráci s řídicími orgány tří operačních programů OP Z, OP VVV a IROP tzv. koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL). Metodika KPSVL byla schválena v lednu 2015 monitorovacím výborem ASZ a třemi řídicími orgány operačních programů. Koordinovaný přístup usiluje o účinnější využívání strukturálních fondů EU pro řešení situace v sociálně vyloučených lokalitách, přičemž klade důraz na spolupráci místních aktérů při přípravě strategických plánů sociálního začleňování (SPSZ) a na koordinaci čerpání ze tří operačních programů při naplňování těchto plánů a posilování jejich synergií. V roce 2015 vstoupilo do KPSVL prvních 37 lokalit v rámci tzv. 1., 2., 3. a 4. vlny. **Do 1. vlny vstoupilo 10 lokalit:** Dubí, Chodov, Kadaň, Krnov, Obrnice, Odry, Osoblažsko, Ostrava, Roudnice a Štětí. **Do 2. vlny bylo přijato 15 lokalit:** České Velenice, Bruntál, Frýdlantsko, Jesenicko, Klášterec-Vejprty, Kolín, Litvínov, Moravský Beroun, Poběžovicko, Příbram, Ralsko, Slaný, Velké Hamry, Vrbensko a Žluticko. Lokality první a druhé vlny KPSVL prošly v roce 2015 procesem tvorby SPSZ, které byly ve všech lokalitách schváleny zastupitelstvy. **Do 3. vlny se zařadily 3 obce:** Brno, Děčín a Kraslice. V průběhu podzimu 2015 **byla vyhlášena výzva na 4. vlnu, do níž byly v prosinci vybrány ke spolupráci města** Chomutov, Liberec, Most, Nový Bor, Postoloprty, Sokolov, Varnsdorf, Vítkov – Budišov a Žďár nad Sázavou. Lokality třetí a čtvrté vlny budou mít své strategické plány schváleny zastupitelstvy v roce 2016.

Koordinovaný přístup reflektuje dosavadní zkušenosti Agentury ze spolupráce s obcemi a je rozložen do tří fází:

- I. od vstupní analýzy situace a sestavení lokálního partnerství (obec – úřady – nestátní neziskové organizace – školy a školská zařízení – policie – zaměstnavatelé – veřejnost, včetně obyvatel ohrožených vyloučením či sociálně vyloučených, případně další relevantní aktéři);
- II. přes sestavení Strategického plánu sociálního začleňování (Strategický plán) k jeho naplňování a vyhodnocování, vč. revize plánu pro další období;
- III. po efektivní získávání a využívání prostředků strukturálních fondů a poskytování obcím a ostatním partnerům rozsáhlého servisu ke zpracování, realizaci projektů, následnou evaluaci dopadů a zajištění udržitelnosti relevantních aktivit a výsledků.

Cílem Koordinovaného přístupu je zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie sady místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách. Opatření budou realizována prostřednictvím pro tyto účely vytvořeného **specifického mechanismu** financování z prostředků ESIF, a to konkrétně OP Z, OP VVV a IROP. Základním východiskem Koordinovaného přístupu na úrovni konkrétní obce je Strategický plán. **Koordinovaný přístup inovativně zdůrazňuje jednak synergii realizovaných opatření sociální integrace a jednak synergii ve financování těchto plánovaných opatření, a to zejména za využití prostředků ESIF.**

Koordinovaným přístupem bude dosaženo současného působení projektů řešících nezaměstnanost, zadlužování, krizi bydlení, sociálně-patologické jevy, vzdělávání, apod. v určité sociálně vyloučené lokalitě - na komplexní problém bude odpovídat komplexní nástroj. Pro koordinovaný přístup bylo v OP Z vyhrazeno přibližně 1,9 mld. Kč, v OP VVV a IROP jsou prostředky do výzev směřovány na základě schválených SPSZ.

Obce do Koordinovaného přístupu vybírá **Monitorovací výbor Agentury** zřízený usnesením vlády č. 352 ze dne 12. května 2014. Monitorovací výbor je poradním orgánem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Koordinovaný přístup se řídí **Metodikou** Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, kterou vytvořila Agentura ve spolupráci s Řídicími orgány příslušných operačních programů (OP Z, OP VVV a IROP). Její aktuální verzi schválil Monitorovací výbor Agentury dne 2. 10. 2015 (<http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/metodika-kpsvl-aktualizovana-2-10-2015>). V případě potřeby je metodika KPSVL aktualizovaná a ve vazbě na vyhlášení konkrétní vlny i schvalována Monitorovacím výborem Agentury.

V. Příprava nových projektů Agentury

V roce 2015 probíhala zároveň s aktualizací Metodiky Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám také příprava dvou individuálních projektů, prostřednictvím kterých bude koordinovaný přístup v obcích a městech s výskytem sociálně vyloučených lokalit za asistence Agentury pro sociální začleňování zajišťován.

Systémové zajištění sociálního začleňování – Individuální systémový projekt OP Zaměstnanost

Projektová žádost byla předložena k hodnocení na podzim 2015, projekt byl schválen v prosinci 2015. Doba realizace projektu je od 1. ledna 2016 do 31. 12. 2020 s celkovým rozpočtem 259 998 090 Kč.

Hlavním, obecným cílem projektu je podpořit s využitím strategického plánování, současných dobrých praxí a inovativních přístupů procesy sociálního začleňování v obcích a městech se sociálně vyloučenými lokalitami, které se přihlásí ke spolupráci s Agenturou, a vytvářet tak podmínky a příležitosti pro zlepšení života všech obyvatel zapojených obcí. Tento cíl se dělí při realizaci 4 klíčových aktivit projektu do následujících **cílů specifických**:

- 1) Zmapovat rozsah a souvislosti sociálního vyloučení v lokalitách** provedením 110 vstupních analýz (70 intenzivní komplexní podpora + 40 vzdálená dílčí podpora), 70 tematických výzkumů na místní úrovni a 8 průřezových výzkumů v tematických

oblastech; poskytováním systematické metodické a facilitační podpory² lokálním partnerstvím v rámci **intenzivní komplexní podpory** dospět k 70 Strategickým plánům sociálního začleňování obsahujících synergická opatření v oblasti sociálních služeb, služeb zaměstnanosti, komunitní práce, sociálního bydlení, práce s rodinnou, zdraví, bezpečnosti a prevence kriminality a oddlužování, včetně poskytnutí při ústupu z lokality **komplexní vzdálené podpory**.

- 2) V případě **vzdálené dílčí podpory** pomoci obcím mimo režim KPSVL ke vzniku 40 **plánů podpory**. Jedná se o obce, na jejichž území je identifikován dílčí problém v souvislosti se sociálním vyloučením a potřebují dospět k rychlému dílčímu řešení.
- 3) Poskytováním odborného poradenství lokálním partnerům umožnit **realizaci jednotlivých integračních opatření** a naplnit tak cíle obsažené ve Strategických plánech (v každé lokalitě 4 opatření, celkem tedy 280 opatření) nebo plánů podpory (v každé lokalitě se vzdálenou dílčí podporou 1 opatření, celkem tedy 40 opatření);
- 4) Nabídnout místním samosprávám a lokálním aktérům **odborné poradenství** pro jejich samostatné řešení problémů sociálně vyloučených lokalit vycházející z politik a centrálních metodik (v součinnosti s garanty daných oborů vznikne 5 nových či aktualizovaných metodik, které doplní stávající soubor příruček Agentury pro obce);
- 5) Rozvinout kvalifikovanou a otevřenou **komunikaci** o problému sociálního začleňování s pomocí 70 lokálních komunikačních strategií, posílit **participaci** sociálně vyloučených osob a odborné veřejnosti na řešeních v oblasti sociálního začleňování a posílit komunikaci se zahraničními nositeli dobrých praxí prostřednictvím 2 zahraničních cest;
- 6) **Zhodnotit úspěšnost** celého projektu provedením 70 evaluací Strategických plánů sociálního začleňování a 1 celkové evaluace projektu a vytvořit 1 evaluační manuál pro hodnocení práce Agentury v lokalitách.

Obce budou do Koordinovaného přístupu zapojovány postupně v tzv. vlnách. Režim postupného zapojování lokalit do Koordinovaného přístupu je závislý především na dvou zásadních faktorech: a) na disponibilním počtu volných úvazků lokálních konzultantů; b) na velikosti lokality³. Ukázalo se, že pro zapojení minimálně 70 obcí do Koordinovaného přístupu do roku 2020, bylo nezbytně nutné zahájit spolupráci s několika desítkami obcí již

² Koordinovaný přístup bude uplatňován v rámci intenzivní komplexní podpory (A) po dobu 3 let. Obce, které nemají ambice řešit otázku sociálního začleňování komplexně, nehodlají využít více než jeden operační program, ale trápí je pouze jeden problém, budou spolupracovat s Agenturou v rámci vzdálené dílčí podpory (C) po dobu 1 roku.

³ V průběhu implementace Koordinovaného přístupu se potvrdilo, že původní koncept založený na poměru jedna obec = 0,5 úvazku lokálního konzultanta není pro velká města nebo svazky většího množství obcí udržitelný. Agentura přistoupila v roce 2015 k pilotnímu testování minitymu v Ostravě, kde se do Koordinovaného přístupu zapojilo celé statutární město. Následovaly dva svazky obcí, resp. mikroregiony (Frýdlantsko – 8 obcí, Osoblažsko – 23 obcí), kde se ověřovala velikost potřebné personální dotace s ohledem na počet obcí, resp. jejich velikost. Velikost lokality je nyní odvozována jednak od počtu zapojených obcí a zároveň od počtu obyvatel. Níže uvedená tabulka zpřehledňuje nové personální nároky dle těchto dvou parametrů:

5.000 – 50.000 obyvatel/1 – 10 obcí	0,5 úvazku
50.000 – 100.000 obyvatel/10 -20 obcí	1,0 úvazek
100.000 - 150.000 obyvatel/20 -30 obcí	1,5 úvazku
200.000 - 250.000 obyvatel	2,0 úvazky
250.000 - 300.000 obyvatel	2,5 úvazky
nad 300.000 obyvatel	3,0 úvazky.

před započítáním předkládaného Individuálního projektu Agentury (tj. již v roce 2015). První vlny koordinovaného přístupu sloužily k ověření metodiky Koordinovaného přístupu. Ta byla na základě dosavadních zkušeností z prvních vln revidována, její revize byla schválena Monitorovacím výborem Agentury dne 2. 10. 2015. Seznam obcí zapojených do realizace Koordinovaného přístupu v roce 2015 je uveden v kapitole B. IV. této Zprávy.

S přípravou individuálního projektu byla upravena i řídicí struktura Agentury, kdy model 1 ředitel a 2 vedoucí oddělení byl nahrazen novým modelem v podobě 1 ředitel a 6 vedoucích oddělení (3 z nich jsou vedoucí regionálních center). **Regionální centra** jsou samostatná oddělení složená z lokálních konzultantů a plnohodnotného týmu odborných poradců. Regionální centra zajistí rychlejší kontakt s obcemi zapojenými do Koordinovaného přístupu, masivnější odbornou podporu lokálním konzultantům a obcím, hlubší místní znalosti a vzhled do řešení problematiky i přenos informací a spolupráce na úrovni integrovaných nástrojů (RSK, ITI, IPRÚ, MAS). Regionální centra budou zřízena ve spádových oblastech s vysokou hustotou spolupracujících obcí, v průběhu trvání projektu a změně složení spolupracujících měst se může jejich umístění změnit. Pro první období realizace projektu od ledna 2016 vznikla regionální centra v **Ústí nad Labem** (zázemí pro Ústecký, Karlovarský a Plzeňský kraj), **Ostravě** (Moravskoslezský, Olomoucký, Zlínský a Jihomoravský kraj) a **Praze** (pro zbytek území). Činnosti tří dalších oddělení reflektují v maximální možné míře obsah klíčových aktivit projektu. Bude se jednat o: oddělení lokálních koncepcí a sociálního začleňování; oddělení metodiky a koordinace; oddělení výzkumů, projektů a komunikace. Management Agentury se změní z vertikálního pojetí, kdy nyní řídí 70 pracovníků (2 projekty s různými typy úvazků a smluv) pouze 2 vedoucí a ředitel na horizontální pojetí 6 oddělení s adresnějším rozdělením odpovědností.

Práce na finančním zajištění realizace individuálního projektu a jeho organizačně personálním ukotvení započaly již v červnu 2015 přípravou návrhu státního rozpočtu na rok 2016 a pokračovaly v září a říjnu návrhem systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2016. Agentura, jako jeden z útvarů Úřadu vlády ČR, má ve schváleném rozpočtu Úřadu vlády na rok 2016 vyčleněny finanční prostředky na spolufinancování projektu a zároveň bylo vládou ČR schváleno navýšení počtu zaměstnanců Úřadu vlády ČR o 53 nových systemizovaných služebních a pracovních míst. To umožnilo v rámci systemizace s účinností od 1. 1. 2016 navrhnout novou organizační strukturu Odboru pro sociální začleňování (Agentura), kdy bude Agentura tvořena celkem 11 zaměstnanci, jejichž mzda bude hrazena plně ze státního rozpočtu Úřadu vlády ČR a 53 pracovníky zaměstnanými na dobu určitou po dobu trvání projektu, jejichž mzda bude hrazena z rozpočtu projektu.

Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami – Individuální projekt systémový OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

Individuální systémový projekt ***Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami*** je zpracováván na základě výzvy č. 02_15_01 OP VVVV a je komplementární k projektu *Systémové zajištění sociálního začleňování* financovaného z OP Z. Charta projektu (návrh projektu) byla schválena Monitorovacím výborem OP VVV v prosinci 2015. Projekt samotný byl schválen v prvním pololetí 2016 (CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586) s předpokládaným zahájením k 1. 7. 2016 a

ukončením k 30. 4. 2022 a celkovou výši rozpočtu 228 819 380 Kč. **Individuální projekt OP VVV doplní činnosti Agentury v rámci Lokálních partnerství a Koordinovaného přístupu o oblast kvalitního a inkluzivního vzdělávání.** To je také důvodem, proč se oblast inkluzivního vzdělávání, jinak nedílná a důležitá součást opatření sociálního začleňování, neobjevuje v projektu OP Z *Systémové zajištění sociálního začleňování*. V rámci individuálního projektu OP VVV vzniknou pozice lokálních konzultantů pro inkluzivní vzdělávání, pozice expertů/metodiků pro inkluzivní vzdělávání i projektových poradců na OP VVV. **Individuální projekt OP VVV se od pololetí 2016 stane součástí nové organizační struktury Agentury vybudované v rámci IP OPZ** a lokální konzultanti pro inkluzivní vzdělávání i další odborníci na oblast vzdělávání budou dislokováni do regionálních center. Agentura počítá s aktivní spoluprací s ČŠI při realizaci jejího individuálního projektu (IPs) financovaného taktéž z OP VVV. Konkrétně bude spolupráce probíhat v území za účelem podpory realizace aktivit IPs ČŠI, dále na úrovni výměny výsledků a výstupů projektů a odborná spolupráce na národní úrovni v rámci tzv. odborného panelu. Obdobně je nastavena spolupráce s dalšími organizacemi v resortu MŠMT, které realizují IPs v oblasti kvalitního a inkluzivního vzdělávání, tj. Národní ústav pro vzdělávání a Národní institut pro další vzdělávání. Základní obrysy spolupráce byly konzultovány již 3. 11. 2015.

Cílem projektu je v souladu s Koordinovaným přístupem podpořit na místní úrovni kvalitní a inkluzivní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (70 lokalit v intenzivní komplexní podpoře a minimálně 10 lokalit v režimu vzdálené dílčí podpory). Cíl bude naplněn prostřednictvím lokálních analýz vzdělávací soustavy a potřeb, podporou procesu strategického plánování na úrovni obce, participací veřejnosti, především rodičů dětí a pedagogů na podobě vzdělávací soustavy a inkluzivních opatření, vzděláváním pedagogů, vyhledáváním české i zahraniční dobré praxe a jejím sdílením.

Přínosy projektu, respektive realizovaného procesu podpory kvalitního a inkluzivního vzdělávání na místní úrovni pro území se sociálně vyloučenými lokalitami spatřujeme v/ve:

- formulaci potřeb a nástrojů k jejich naplnění v rámci strategického plánování;
- podpoře vzájemné komunikace a spolupráce mezi klíčovými aktéry za účelem podpory za účelem vytvoření aktivní spolupracující sítě;
- motivaci klíčových pracovníků (ředitelé, pracovníci školy, úředníci) místní výchovně vzdělávací sítě;
- poskytování vhodných podnětů a příkladů české i zahraniční dobré praxe za účelem nalezení vhodných modelů a podpory rozvoje těchto modelů;
- poskytování odborné a metodické pomoci území se sociálně vyloučenými lokalitami při tvorbě místních akčních plánů jako nástroje pro rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání v místní výchovně vzdělávací síti s respektováním místně specifických problémů a potřeb;
- zvyšování povědomí o důležitosti a prospěšnosti nastavené cesty změny;
- propojování relevantních aktérů v rámci regionů.

Projekt prošel při jeho přípravě množstvím konzultací, které jsou povinné dle dikce výzvy a prováděcích dokumentů. Při konzultacích byl upravován obsah i rozsah projektu, především byla zdůrazněna důležitost motivace rodičů a odborné veřejnosti k přijetí změn vedoucích ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání, posílení praktických dopadů projektu na podobu vzdělávací soustavy zapojených lokalit, zvýšeného počtu stáží a exkurzí a důrazu na

komunikační a mediální podporu plánovaným procesům. **Mezi povinnými konzultačními místy byly** odborné útvary Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy i Ministerstva práce a sociálních věcí (snaha o odstranění duplicit a kompetenčních přesahů), přímo řízené organizace MŠMT – Národní institut dalšího vzdělávání, Národní ústav pro vzdělávání, Česká školní inspekce (zajištění komplementarity s jejich IPs), nestátní neziskové organizace – Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, Liga lidských práv, Slovo 21 či Začít spolu Broumov (odborný pohled).

Řídící orgány OP Z a OP VVV budou v průběhu realizace obou individuálních projektů podrobně sledovat jejich komplementaritu.

C. ČINNOST AGENTURY NA REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ ÚROVNI

I. Podpora obcí a měst

V roce 2015 působila Agentura ve **26 městech, obcích a mikroregionech ve standardní tříleté podpoře**.

Jednalo se o 8 obcí, kde začala spolupráce již roku 2012 (Rumburk, Velké Hamry, Žlutice, Osoblaha, Odry, Ralsko, Nové Sedlo a Šternberk). Zde probíhala realizace strategických plánů, příprava a konzultace konkrétních opatření a projektů. V některých městech bylo třeba reagovat na změny politického vedení na radnicích a získat znovu podporu pro realizaci SPSZ.

V 9 obcích, kde byla spolupráce navázána již v roce 2013 (Dubí, Frýdek-Místek, Jaroměř, Kraslice, Krnov, Mikulovice, Moravský Beroun, Poběžovice a Štětí), byly připravovány projekty a další opatření dle schválených strategických plánů.

Agentura dále působila v 9 obcích, kde zahájila spolupráci k 1. 7. 2014 (České Velenice, Frýdlantsko, Příbram, Kralupy n. Vltavou, Slaný, Vrbno p. Pradědem, Veselí nad Moravou, Chodov a Ostrava). Zde byly připravovány v rámci lokálních partnerství a jejich pracovních skupin strategické plány sociálního začleňování (SPSZ).

Některé obce se rozhodly využít možnosti vstupu do Koordinovaného přístupu a v této souvislosti zahájily revize strategických plánů (Krnov, Mikulovice, Štětí, Moravský Beroun, Kraslice, Ralsko, Odry, Osoblažsko, Velké Hamry, České Velenice, Frýdlantsko, Příbram, Slaný, Vrbno pod Pradědem, Chodov a Ostrava).

Lokalita Vrbno pod Pradědem byla rozšířena o další přilehlé obce (Vrbensko). K rozšíření přistoupily i Žlutice, Mikulovice a Osoblaha, které byly rozšířeny o další přilehlé obce na mikroregiony Žluticko, Jesenicko a Osoblažsko. Předčasně byla ukončena spolupráce s městy Šternberk a Frýdek-Místek z nedostatku podpory města pro inkluzivní politiky

Do činnosti místních partnerství a jejich pracovních skupin se v průběhu projektu v letech 2012 – 2015 zapojilo celkem 2.176 osob (1.334 žen a 842 mužů).

I v roce 2015 působila Agentura v dalších městech a obcích **v režimu tzv. vzdálené podpory**, která se u 10 obcí (Roudnici n. L., Klášterec n. Ohří - Vejprty, Kadaň, Dubí, Obrnice, Bruntál, Brno, Kolín, Děčín a Litvínov) zaměřila na přípravu **vstupu do KPSVL**.

Vzhledem k ukončování systémového projektu bylo ve druhém pololetí 2015 připraveno 18 **evaluačních zpráv** pro lokality, ve kterých Agentura v uplynulých 3 letech působila. Výstupy byly prezentovány na závěrečných konferencích individuálního projektu v Praze (10. 11. 2015) a v Olomouci (2. 12. 2015).

II. Informování veřejnosti, konference, výzkumy

V roce 2015 bylo pro odbornou veřejnost připraveno experty Agentury 6 tematických seminářů. Jednalo se o následující témata:

1) strategické plánování obcí ve vztahu ke krajským plánům rozvoje služeb a dalším koncepčním dokumentům v novém programovém období (Chomutov, leden 2015),

2) společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek – dobrá praxe na Slovensku a v ČR (Praha, březen 2015),

3) participativní metody a jejich využití v obcích se SVL (Praha, březen 2015),

4) vymáhání pohledávek a řešení dluhů (Praha, duben 2015),

5) společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek, sociální podnikání a tvorba místních akčních plánů (Praha, červen 2015),

6) perspektivy výkonu sociální práce na obci, koordinace poskytování sociálních služeb (Olomouc, červen 2015)

7) ve spolupráci s MPSV byl uspořádán seminář k problematice vyrovnávací platby (Praha, prosinec 2015).

V listopadu 2015 se v Praze konal seminář k návrhu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020, kde byly formou kulatých stolů diskutovány navrhované cíle a indikátory jejich plnění. V listopadu a prosinci také proběhly závěrečné evaluační konference individuálního projektu Agentury (Praha, Olomouc), kde byly zástupcům obcí, ministerstev a dalších spolupracujících subjektů prezentovány výstupy projektu a výsledky externích evaluačních zpráv. V roce 2015 bylo dokončeno 12 terénních výzkumů reagujících na poptávku místních partnerství v obcích, se kterými Agentura spolupracovala. Zpracovány byly také rozsáhlejší výzkumy (Zhodnocení nulové tolerance v Duchcově a Litvínově) či podkladové analýzy pro koncepci bytové a rodinné politiky v Ostravě a výzkum pocitu bezpečí obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách, ubytovnách a jejich okolí v Ostravě).

Terénní výzkumy se zaměřovaly na konkrétní oblasti v jednotlivých obcích, případně na inovativní průřezová témata. Jednalo se o následující výzkumy:

- a) Protipovodňová opatření Mikulovicko (z. s. Silezika) – Výzkum rozpracovává možnost zapojení dlouhodobě nezaměstnaných a dalších na trhu práce znevýhodněných osob v rámci budování lokálních protipovodňových opatření.
- b) Sonda do sociálního vyloučení v Klášterci nad Ohří (Adam Bedřich) – Výzkum nahrazuje chybějící situační analýzu (Kláštelec nad Ohří se připojil k dříve spolupracujícím Vejpřtům a vstoupil do KPSVL, situace v obci tedy nebyla zmapována) a přináší zejména pohled obyvatel SVL.
- c) Komunitní činnost veřejných knihoven v obcích do 25 tisíc obyvatel v procesech integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob (Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Katedra studií občanské společnosti) – Byla zmapována role, kterou mohou aktivní knihovny sehrávat v oblasti sociálního začleňování.
- d) Dlouhodobá a opakovaná nezaměstnanost v obci Obrnice (Tereza Mazáková) – Zpráva se věnuje příčinám dlouhodobé a opakované nezaměstnanosti a bariérám pro vstup na trh práce v obci, cílem je dospět k opatřením, která by mohla situaci zlepšit.
- e) Mládež v obci Obrnice (Tereza Mazáková) – Zpráva mapuje trajektorie obrnické mládeže s přihlédnutím k roli jednotlivých institucí v procesu jejich dospívání, cílem je navržení opatření, která by vedla k většímu zapojení mládeže do studia na SŠ i do pracovního procesu.

- f) Studie výchozí situace k založení sociálního podniku a k zavedení systému dostupného zaměstnávání v Broumově (Centrum empirických studií Fakulty veřejných politik Slezské univerzity) – Výzkum se zaměřil na odvětví, v nichž by bylo možné v Broumově sociálně podnikat, a vytypoval aktéry, kteří by se do sociálního podnikání mohli zapojit, všiml si bariér, které musejí sociálně vyloučení překonávat při vstupu na trh práce.
- g) Sociální podnikání v regionu Moravský Beroun (Antropohled o.s.)– Studie reflektovala výchozí situaci k založení sociálního podniku (obdobné zadání jako v Broumově).
- h) Analýza pocitu bezpečí a strachu v Českých Velenicích (L. Toušek, Západočeská univerzita v Plzni) - Cílem výzkumu bylo získat informace o subjektivním vnímání bezpečí a strachu obyvatel v Českých Velenicích, a doplnit tak již známá data od institucí.
- i) Výzkum potřebnosti a kvality sociálních služeb na Jesenicku (Inka Píbilová) - Cílem výzkumu bylo zmapovat dostupnost a kvalitu služeb na Jesenicku, navrhnout možná zlepšení a nástroje pro sledování kvality, výzkum byl participativní.
- j) Možnosti sociálního podnikání a podpory zaměstnanosti v Roudnici nad Labem a okolí (Sedmý kontinent o. s.), (viz Moravský Beroun a Broumov).
- k) Možnosti využití konceptu sociálního zemědělství v politikách sociálního začleňování ve venkovském prostředí (Jan Moudrý a kolektiv) – Koncept sociálního zemědělství byl teprve nedávno teoreticky zpracován, nyní bylo snahou ASZ doplnit soubor znalostí o praktické zkušenosti zemědělců, kteří zapojují do své činnosti sociální prvky a neziskových organizací, které zaměstnávají klienty v prvovýrobě, výsledná analýza by měla napomoci dalším zájemcům o sociální zemědělství včetně partnerů ASZ.
- l) Výzkum potřebnosti sociálních služeb v Litvínově (Tereza Mazáková) - Cílem výzkumu bylo zmapovat nabídku sociálních služeb v Litvínově, zejména v Janově, a zjistit míru a způsob jejich využívání ze strany obyvatel.

Rozsáhlejší výzkumy dopadů se věnují systémovému fenoménu a jeho vlivu na život lidí v SVL a sousedství. V roce 2015 byl dokončen výzkum **Zhodnocení politik nulové tolerance – Duchcov, Litvínov** (Centrum pro společenské otázky – SPOT, z. s.) - Cílem výzkumu bylo analyzovat dopady aplikace politik nulové tolerance ve městech Litvínov a Duchcov, tedy odpovědět na otázku, zda represivní opatření přinášejí zlepšení kvality života a vztahů v SVL a okolí.

V Ostravě proběhly v roce 2015 celkem 3 velké tematické výzkumy zaměřené na bydlení, rodinu a pocit bezpečí.

- a) Bydlení (společnost Proces) – Cílem výzkumu bylo systematizovat existující znalosti o bydlení v Ostravě a doplnit je vlastním šetřením v oblastech/tématech, kde nebyly potřebné informace k dispozici, výzkum je podkladem pro bytovou koncepci.
- b) Rodina (společnost SocioFactor) – Výzkum měl za cíl vytvoření podkladové analýzy situace rodin, které se nacházejí na území statutárního města Ostravy. Zpracovaná analýza je podkladem pro tvorbu koncepce rodinné politiky.
- c) Pocit bezpečí (společnost SocioFactor) – Výzkum zmapoval pocit bezpečí obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách, ubytovnách a jejich okolí a identifikoval nástroje, které by mohly situaci zlepšit.

Všechny výstupy projektu včetně výzkumů i evaluací jsou zveřejněny na webových stránkách Agentury www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/vystupy .

III. Systematizace spolupráce s kraji a dalšími aktéry v oblasti sociálního začleňování

V roce 2015 se činnost Agentury zaměřila na podporu Regionálních stálých konferencí jednotlivých krajů a vznik pracovních skupin v oblasti sociálního začleňování, zaměstnanosti a vzdělávání k inkluzi. Činnost koordinátora Agentury spočívala v přinášení informací z Regionálních stálých konferencí krajů o plánech v sociálně integračních politikách metodikům a lokálním konzultantům Agentury, kteří připravovali ve sledovaném období Strategické plány sociálního začleňování. Pracovníci Agentury se zapojili do připomínkování integrovaných strategií ITI a IPRÚ s ohledem na sociální začleňování v kontextu OP Z a IROP.

Odborný pracovník Agentury se aktivně účastnil jednání Ústecko-Chomutovské, Královehradecko-Pardubické a Pražské ITI. Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) byl představen ve Zlínském kraji, Moravskoslezském kraji, Olomouckém kraji, Pardubickém kraji, Královehradeckém kraji a Kraji Vysočina. Nadále také pokračovala spolupráce s krajskými sítěmi místních akčních skupin i s jednotlivými místními akčními skupinami při konzultaci jejich strategií komunitně vedeného místního rozvoje v oblasti prevence sociálního vyloučení a boje s chudobou. V průběhu roku 2015 bylo v souladu s Manuálem tvorby strategie komunitně vedeného místního rozvoje, Metodikou integrovaných nástrojů a Metodikou Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám proškolen více jak 80 místních akčních skupin ze všech krajů v České republice.

Ve spolupráci s Národní sítí Místních akčních skupin, zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva pro místní rozvoj připravila Agentura „Seminář pro MAS: společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek a sociální podnikání“, kterého se v červnu 2015 zúčastnilo přes 62 zástupců z krajů a místních akčních skupin. Politika sociálního začleňování byla prezentována na odborných seminářích v **Kraji Vysočina, Jihomoravském kraji a Olomouckém kraji.**

D. KAMPAŇ PROTI RASISMU A NÁSILÍ Z NENÁVISTI

Projekt „Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti“ je v souladu s cíli definovanými v národních koncepčních dokumentech jako je např. Koncepce romské integrace, Národní akční plán sociální inkluze (NAPSI), Strategie sociálního začleňování 2014-2020 či Strategie boje proti sociálnímu vyloučení. Reaguje na narůstající projevy extremismu, rasismu a násilí z nenávisti zejména mezi mladými lidmi.

Projekt byl ideově nastaven v roce 2012, naplánován v roce 2013 a jeho první aktivity byly započaty v roce 2014. Skládá se z několika aktivit pro různé cílové skupiny – mladí dospělí ve věku 15-25 let; příslušníci Policie ČR a městské policie; představitelé municipalit, kterých se týká problematika sociálního vyloučení; pedagogové a žáci druhého stupně ZŠ. Společným cílem všech aktivit je kultivace společenské diskuse a podpora profesionálů i veřejnosti při vnímání a nakládání s problémem násilí z nenávisti.

V roce 2015 byla nejvýznamnější aktivitou celostátní mediální kampaň Hate Free Culture (HFC), která kombinací několika komunikačních kanálů stimuluje a moderuje tematickou diskusi v různých prostředích a médiích. Spoty v TV Nova, Óčko a na stanici Evropa 2 (celkem 430 repríz) zaznamenaly pozitivní ohlasy laické i odborné veřejnosti (zejm. kampaň Jsme v tom společně), na facebookové stránce HFC byla každodenně stimulována diskuse sdílením tematických zpráv z jiných zdrojů i z vlastní produkce – úspěšné bylo např. video se sociálním experimentem – sledování reakcí veřejnosti na žádost rodiny syrských uprchlíků o pomoc. Provozovatelé veřejných prostor a služeb měli možnost se v rámci kampaně přihlásit do sítě tzv. Hate Free Zón, na místní veřejnost i konzumenty médií cílily výstupy z Hate Free Art (výstavy výtvarných děl, umělecké performance, hudební produkce). O zprostředkování zkušeností z těchto inovativních aktivit byli pracovníci požádáni představiteli MV ČR i Evropské komise.

V důsledku několika významných událostí (zejm. atentát na redakci Charlie Hebdo a středozevní migrační vlna) byla diskuse kolem násilí z nenávisti přeorientována z romských témat na témata islámu a migrace. Pracovní tým aktivity HFC se stal jedním z nejvýznamnějších subjektů této diskuse na sociálních sítích, a to ve smyslu viditelnosti a dopadu aktivit i jako terč nenávistných projevů. „Iniciativa HateFree“ se stala označením pro názorovou orientaci, její fanoušci se k ní hlásí na svých facebookových profilech, nosí propagační placky a navštěvují akce pořádané nebo podporované kampaní. Její odpůrci ji naopak kritizují v médiích i na sociálních sítích a zasílají četné podněty požadující ukončení projektu.

Ostatní aktivity projektu byly pozdrženy opakovaním výběrového řízení na dodavatele. V roce 2015 byla zahájena metodická příprava vzdělávacích kurzů pro příslušníky Policie ČR, byl prováděn výzkum vnitřní migrace a lichvy v sociálně vyloučených lokalitách a byly započaty práce na tvorbě tzv. mediální dílny – webové aplikace podporující výuku na ZŠ. Pro zajištění výstupů dalších dvou aktivit projektu (šíření dobré praxe v boji proti sociálnímu vyloučení a pilotní ověření zavedení školní mediace) nebyly v roce 2015 podány úspěšné nabídky.

Vzhledem k rostoucí aktuálnosti tematiky násilí z nenávisi, a s tím související potřebnosti služeb zajišťovaných v rámci HFC, s ohledem na potřebu delšího času pro výběr dodavatelů ostatních aktivit prostřednictvím nadlimitní veřejné zakázky a také s ohledem na personální obměny větší části realizačního týmu projektu v roce 2015 byl projekt prodloužen o jeden rok (plánovaný termín ukončení 30. 4. 2016 byl prodloužen do 30. 4. 2017). Projekt je z 80% podpořen grantem FM EHP z Islandu, Lichtenštejnska a Norska a z 20% hrazen ze státního rozpočtu ČR. Podrobnosti k výstupům projektu jsou uvedeny v kapitole E.

E. FINANČNÍ PŘEHLED – VÝDAJE AGENTURY V ROCE 2015

FINANČNÍ PŘEHLED – VÝDAJE AGENTURY PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V ROCE 2015

Agentura hospodařila v roce 2015 s celkovým rozpočtem **67 629 286,93 Kč** v následujícím členění:

- Rozpočtované finanční prostředky Odboru pro sociální začleňování (státní rozpočet bez individuálních projektů) ve výši **1 150 000 Kč**;
- Rozpočtované finanční prostředky Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost, projekt číslo CZ.1.04/3.2.00/90.00001 - "Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách", ve výši **31 198 103,59 Kč**;
- Rozpočtované finanční prostředky finančních mechanismů EHP/Norska, projekt číslo EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013 - "Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti" ve výši **35 281 183,34 Kč**.

V roce 2015 byly finanční prostředky vyčerpány v celkové výši **39 016 183,78 Kč**.

Položka	Finanční zdroj	Rozpočet	Čerpáno	Zůstatek
		Kč	Kč	Kč
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	9 308 942,00	7 919 775,00	1 389 167,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	300 863,00	131 641,00	169 222,00
	CELKEM	9 609 805,00	8 051 416,00	1 558 389,00
Ostatní osobní výdaje	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	4 299 447,00	3 556 716,00	742 731,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	2 619 855,00	2 029 450,00	590 405,00
	CELKEM	6 919 302,00	5 586 166,00	1 333 136,00
Povinné pojistné na sociální zabezpečení	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	3 402 082,00	2 867 068,00	535 014,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	730 182,00	537 775,00	192 407,00
	CELKEM	4 132 264,00	3 404 843,00	727 421,00
Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	1 224 726,00	1 032 157,00	192 569,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	262 883,00	193 614,00	69 269,00
	CELKEM	1 487 609,00	1 225 771,00	261 838,00
Odměny za užití duševního vlastnictví	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	50 000,00	20 425,00	29 575,00
	CELKEM	50 000,00	20 425,00	29 575,00
Drobný hmotný dlouhodobý majetek	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	99 400,30	0,00	99 400,30
	CELKEM	99 400,30	0,00	99 400,30
Materiál výrobní povahy	státní rozpočet - mimo projekty	10 000,00	7 918,80	2 081,20
	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	21 940,00	20 250,00	1 690,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	1 160 983,20	668 049,01	492 934,19
	CELKEM	1 192 923,20	696 217,81	496 705,39
Služby telekomunikací a radiokomunikací	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	562 653,64	120 106,16	442 547,48
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	182 791,15	32 729,98	150 061,17
	CELKEM	745 444,79	152 836,14	592 608,65
Nájemné	státní rozpočet - mimo projekty	120 000,00	50 900,00	69 100,00
	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	765 529,50	144 309,00	621 220,50
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	696 325,00	63 000,00	633 325,00
	CELKEM	1 581 854,50	258 209,00	1 323 645,50
Poradenské a konzultační služby	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	70 000,00	62 875,00	7 125,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	2 172 695,81	48 750,00	2 123 945,81

	CELKEM	2 242 695,81	111 625,00	2 131 070,81
Analýzy, projekty, studie	státní rozpočet - mimo projekty	290 971,00	99 200,00	191 771,00
	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	2 839 148,46	2 654 943,50	184 204,96
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	2 200 000,00	154 030,00	2 045 970,00
	CELKEM	5 330 119,46	2 908 173,50	2 421 945,96
Zpracování dat a služby IT	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	30 000,00	30 000,00	0,00
	CELKEM	30 000,00	30 000,00	0,00
Inzerce	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	2 040 000,00	789 848,10	1 250 151,90
	CELKEM	2 040 000,00	789 848,10	1 250 151,90
Nákup ostatních služeb	státní rozpočet - mimo projekty	630 000,00	363 327,00	266 673,00
	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	7 602 074,48	6 877 193,96	724 880,52
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	21 698 637,88	7 739 936,27	13 958 701,61
	CELKEM	29 930 712,36	14 980 457,23	14 950 255,13
Cateringové služby	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	20 000,00	8 697,00	11 303,00
	CELKEM	20 000,00	8 697,00	11 303,00
Programové vybavení	státní rozpočet - mimo projekty	7 829,00	7 829,00	0,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	24 694,00	0,00	24 694,00
	CELKEM	7 829,00	7 829,00	0,00
Cestovné tuzemské	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	672 116,00	522 047,00	150 069,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	682 725,00	30 783,00	651 942,00
	CELKEM	1 354 841,00	552 830,00	802 011,00
Pohoštění ostatní externí	státní rozpočet - mimo projekty	90 000,00	38 586,00	51 414,00
	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	78 024,51	24 580,00	53 444,51
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	381 637,00	0,00	381 637,00
	CELKEM	168 024,51	63 166,00	104 858,51
Catering pohoštění	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	100 000,00	78 618,00	21 382,00
	CELKEM	100 000,00	78 618,00	21 382,00
Účastnické poplatky	státní rozpočet - mimo projekty	1 200,00	1 200,00	0,00
	CELKEM	1 200,00	1 200,00	0,00
Převody fondu kulturních a sociálních potřeb	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	93 091,00	78 220,00	14 871,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	2 511,00	1 316,00	1 195,00
	CELKEM	95 602,00	79 536,00	16 066,00
Náhrady mezd v době nemoci	projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001	58 329,00	2 519,00	55 810,00
	projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013	25 000,00	5 801,00	19 199,00
	CELKEM	83 329,00	8 320,00	75 009,00
CELKEM státní rozpočet - mimo projekty		1 150 000,00	568 960,80	581 039,20
CELKEM projekt č. CZ.1.04/3.2.00/90.00001		31 198 103,59	26 020 499,62	5 177 603,97
CELKEM projekt č. EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013		35 281 183,34	12 426 723,36	22 854 459,98
CELKEM		67 629 286,93	39 016 183,78	28 613 103,15

Rozpočet Odboru pro sociální začleňování (Agentury) mimo projekty

Z rozpočtu Agentury byly v roce 2015 vyčerpány finanční prostředky ve výši **568 960,80 Kč** na aktivity související s působením Agentury v lokalitách, potřebu analytických studií a externího poradenství dle aktuální potřeby v regionech České republiky, které nebyly pokryty z prostředků OP LZZ a FM EHP.

Z rozpočtové položky Analýzy, projekty, studie byly použity finanční prostředky ve výši **99 200,- Kč** na úhradu analýzy školské sítě v Mostě a v Litvínově.

Z rozpočtové položky Nákup ostatních služeb byly použity finanční prostředky ve výši **363 327 Kč** na úhradu:

- Provozu domény socialni-zaclenovani.cz;
- Souhrnné evaluace lokálních partnerství;
- Zpracování praxe rozvoje vzdělávacích soustav;
- Zpracování odborného posudku;
- Zpracování strategického plánu;
- Zpracování výstupů z výzkumů do vizuálních prezentací na web;
- Jazykové a stylistické korektury odborných textů;
- Grafických prací na dokumentech zveřejněných na webových stránkách Agentury a další.

Nájemné (ve výši **50 900,- Kč**) a občerstvení (ve výši **38 586,- Kč**) bylo využíváno zaměstnanci Agentury při pracovních jednáních v lokalitách dle aktuální potřeby.

Dále byly ze státního rozpočtu hrazeny výdaje na propagaci v lokalitách ve výši **7 918,80 Kč**, **1 200,- Kč** účastnický poplatek na konferenci a **7 829,- Kč** na prodloužení licence programu Adobe Photoshop.

Operační program lidské zdroje a zaměstnanost, projekt číslo CZ.1.04/3.2.00/90.00001 - "Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách"

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) realizuje na základě právního aktu Podmínek použití prostředků na realizaci individuálního projektu č.: OPLZZ-ZS824-805/2012 individuální projekt "Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách". Realizace projektu byla prodloužena do 31. prosince 2015 na základě Rozhodnutí o změně č. 2 Podmínek použití prostředků na realizaci individuálního projektu.

Celkový rozpočet projektu byl schválen ve výši 68 530 872 Kč (85% hradí EU a 15% je financováno ze státního rozpočtu).

Základem individuálního projektu je spolupráce s městy/obcemi, které projeví zájem o spolupráci a uspějí ve výběrovém řízení. S jejich zástupci uzavírá Agentura dohodu o tříleté spolupráci. Během ní je městu či obci přidělen lokální konzultant, který v místě propojí místní subjekty města/obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost v tzv. lokálním partnerství, aby při sociálním začleňování spolupracovaly. Na základě důkladného zmapování situace v jednotlivých lokalitách formou situačních analýz Agentura pomůže lokálnímu partnerství sestavit strategický plán sociálního začleňování, pomáhá s jeho naplňováním a pomáhá získávat prostředky na jednotlivé kroky, poskytuje uvedeným subjektům projektové poradenství, podporuje je při přípravě, podávání a administraci projektů do národních i evropských dotačních titulů, apod.

Agentura připravuje pro obce podrobné sociologické výzkumy, které jim umožní detailně poznat sociální problémy ve městě i v sociálně vyloučených lokalitách a efektivně plánovat jejich možné řešení.

Agentura dále připravuje metodické materiály pro obce, s návodem na zavádění osvědčených nástrojů pro podporu sociálního začleňování. Na jejich vzniku se podílí odborný aparát Agentury, který sleduje aktuální trendy, legislativu i situaci v každé oblasti jak v ČR, tak i v zahraničí. Po vypršení tříleté spolupráce Agentura předá vedení této agendy městu a

poskytuje pomoc „na dálku“ - tzv. vzdálenou podporu zejména při řešení neočekávaných situací či přípravě dalších projektů. Cílem spolupráce je zavést v obci či městě trvale udržitelné sociální politiky a posílit odborný i politický aparát obce, aby byl schopen situaci nadále řešit bez podpory Agentury v místě.

Na implementaci projektu byly v roce 2015 vyčerpány finanční prostředky v celkové výši **26 020 499,62 Kč**. Lze předpokládat, že 85 % výdajů, tj. 22 117 424,67 Kč bude následně refundováno do státního rozpočtu z fondů EU.

Do konce roku 2014 se podařilo uzavřít smlouvy na základě nadlimitního řízení ve všech 26ti lokalitách s poskytovateli služby Asistence v lokálních partnerstvích. Tyto služby v roce 2015 zabezpečily podporu základním činnostem lokálního partnerství a byly na ně čerpány finanční prostředky ve výši **4 191 235,96 Kč** z rozpočtové položky Ostatní služby.

V roce 2015 byly dále čerpány finanční prostředky ve výši:

- **1 776 501,50 Kč** na provedení situačních analýz ve městech a obcích;

- **1 999 958,- Kč** na provedení evaluací v obcích, kde byla ukončena tříletá intenzivní spolupráce;

- **1 126 842,- Kč** na provedení potřebných podrobných sociologických výzkumů v sociálně vyloučených lokalitách, konkrétně se jednalo o: Výzkum analyzující dopady aplikace politik nulové tolerance v obcích Duchcov a Litvínov, Výzkum dopadů dávkového systému na osoby žijící v sociálním vyloučení, Monitoring Programu dostupného zaměstnávání v Olomouckém kraji, Sekundární analýzu kvantitativních dat "Determinanty zaměstnanosti v SVL", Výzkum bytové situace SVL v Krnově, Studii "Komunitní činnost veřejných knihoven v obcích do 25 tis. obyvatel v procesech integrace sociálního vyloučených osob", Analýzu mapující situaci v oblasti sociálního vyloučení v obci Klášterec nad Ohří, Výzkum "Dlouhodobá a opakovaná nezaměstnanost v obci Obrnice", Výzkum "Mládež v obci Obrnice", Studii výchozí situace k založení sociálního podniku a k zavedení systému dostupného bydlení, Terénní průzkum protipovodňových opatření na Mikulovicku s ohledem na zaměstnání obyvatel SVL, Analýzu možnosti sociálního podnikání v regionu Moravský Beroun, Analýzu potřebnosti sociálních služeb v Litvínově, Studii "Možnost využití konceptu sociální zemědělství v politikách sociálního začleňování ve venkovském prostředí", Analýzu pocitu bezpečí a strachu v Českých Velenicích, Analýzu možností sociálního podnikání a podpory zaměstnanosti v Roudnici nad Labem, Participativní výzkum potřebnosti, dostupnosti a kvality sociálních služeb na Jesenicku.

Všechny dokumenty jsou veřejně dostupné na webových stránkách Agentury <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/vystupy projektu>

V roce 2015 byla vytištěna jedna metodika „Exit strategie“ a Zpráva o naplňování Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2011 - 2015 v celkové hodnotě **71 680,- Kč**.

Na platy pracovníků realizačního týmu projektu a ostatní osobní výdaje včetně zdravotního a sociálního pojištění a FKSP byly čerpány finanční prostředky úhrnem ve výši **15 456 455,- Kč**. Realizační tým projektu byl ve složení: koordinátorka projektu, finanční manažerka, 20 lokálních konzultantů, koordinátor spolupráce s kraji, odborníci pro bydlení a regionální rozvoj, sociální služby, rodinnou politiku, dluhové poradenství, vzdělávání, bezpečnost, zaměstnanost, výzkumy, komunitní práci, projektový poradce, právník, 8 koordinátorů vzdálené podpory, koordinátor spolupráce s kraji, koordinátor platformem Strategie boje sociálního vyloučení a personalista. Na tuzemské cestovné realizačního týmu byla vyčerpána částka ve výši **522 047,- Kč** a na služby telekomunikací realizačního týmu **120 106,16 Kč**.

V lokalitách, kde bylo ukončeno poskytování služeb lokální asistence (zajišťující zázemí lokálním konzultantům k individuálním jednáním a pořádání setkání pracovních skupin lokálního partnerství), byl na základě uzavřených nájemních smluv v roce 2015 hrazen pronájem prostor ve výši **90 000,- Kč**.

Ostatní finanční prostředky ve výši **665 674,- Kč** byly vynaloženy na tematické semináře a workshopy realizované Agenturou (136 714,- Kč), veřejná setkání s obyvateli (30 000,- Kč), supervizi a tematicky zaměřené mikrotýmy pracovníků Agentury (65 800,- Kč), konzultace v oblasti dluhové problematiky (62 875,- Kč), video reportáže z lokalit (211 500,- Kč), závěrečné konference k projektu (108 535,- Kč) a publicitu (50 250,- Kč).

Příjmy z fondů EU byly uskutečněny v roce 2015 ve výši **18 639 315,86 Kč** v souvislosti se schválením výdajů řídicím orgánem na základě předložené 3. a 4. monitorovací zprávy projektu za období leden až prosinec 2014.

Finanční mechanismy EHP/Norsko, projekt číslo EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013 - "Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti"

Projekt "Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti" financovaný z prostředků finančních mechanismů EHP/Norska je implementován na základě Memoranda o porozumění pro implementaci Finančního mechanismu EHP a Finančního mechanismu Norska pro období 2009 - 2014.

Celkový rozpočet projektu je schválen ve výši 39 749 999 Kč (80% hradí FM a 20% je financováno ze státního rozpočtu).

Cílem této programové oblasti je posílení sociální a ekonomické soudržnosti na národní, regionální a místní úrovni, což plně odpovídá jak prioritám stanovených v programovém prohlášení vlády ze dne 4. 8. 2010, tak v Národním programu reformy z roku 2011, kterým Česká republika reaguje na Strategii Evropa 2020. Specifickým zájmem programu a předem definovaného projektu je zaměření na romskou populaci.

Projekt reaguje na narůstající projevy extremismu, rasismu a násilí z nenávisti mezi mladými lidmi, zacílené často na Romy, a to v krajích s obecně vysokou nezaměstnaností.

Vzhledem k tomu, že identifikovaný problém je ve svých příčinách i následcích velmi komplikovaný a prostupuje celou řadu společenských i institucionálních sfér, je projekt složen z 5 klíčových aktivit, jejichž dílčí cíle jsou provázány tak, aby na problém reagovaly komplexně, se zapojením všech klíčových aktérů a cílových skupin.

Jedná se o:

1. Celostátní mediální kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti,
2. Projektové aktivity pro žáky a pedagogické pracovníky Ústeckého a Moravskoslezského kraje,
3. Regionální vzdělávací aktivity pro policii v Ústeckém a Moravskoslezském kraji,
4. Šíření dobré praxe v sociálně vyloučených lokalitách,
5. Výzkum nových forem lichvy a migrace v sociálně vyloučených lokalitách.

Pro realizaci vzdělávacích aktivit byly vybrány kraje Ústecký a Moravskoslezský, které vykazují dlouhodobě vysokou míru nezaměstnanosti. Jak je uvedeno ve Zprávě o extremismu za rok 2010 (MV ČR). Průzkumy ukazují, že jsou to právě existenční nejistota a dlouhodobá nezaměstnanost, které se promítají do zvyšování napětí mezi skupinami, včetně rasistických projevů a inklinace k zastávání extremistických postojů a podpory extremistických hnutí a politických stran (DSSS), a to zejména mezi mladými lidmi.

Celostátní mediální kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti, tzv. HateFree Culture realizovala v roce 2015 celou řadu ze svých hlavních aktivit. Na konci roku měla kampaň na

Facebooku 35.000 fanoušků, téměř 3000 uživatelů se ke komunitě přihlásilo na webu registrací, zaregistrovalo se také víc než 100 míst (HateFree Zone) po celé ČR, která se k projektu hlásí. Web kampaně v posledních měsících dosahuje průměrné návštěvnosti 40.000 uživatelů. Proběhlo také na 20 festivalů, které se deklarovaly jako HateFree Fest.

Od května 2015 proběhlo 10 uměleckých performancí a 20 plakátových výstav ve veřejném prostoru regionálních měst na základě výsledků otevřené výzvy s galerií DOX (přihlášeno na 600 děl). Byla vyhlášena soutěž o HateFree Song (celkem na 90 přihlášených skladeb). Dvěma z vítězů bude v roce 2016 natočen videoklip. V říjnu 2015 byl natočen úspěšný sociální experiment, jehož cílem bylo ukázat, že občané ČR budou tvář v tvář uprchlíkům vstřícní. Video se stalo virálním hitem a informovala o něm všechna česká média.

Kampaň se také na základě poptávky zaměřila na vyvracení hoaxů o různých skupinách obyvatel, v roce 2015 jich vyvrátila více než 60. Navázala spolupráci s několika médii, které daná vyvracení přebírají a šíří mezi veřejnost.

V listopadu a prosinci 2015 proběhla kampaň Jsme v tom společně. Její fotografická část dosáhla virálního šíření na sociálních sítích, bylo odvysíláno celkem 430 spotů (331 na stanicích skupiny Nova, 99 na stanici Óčko) a 1026 radiospotů na Evropě 2.

V roce 2015 se podařilo uzavřít smlouvy s většinou poskytovatelů vzdělávacích aktivit na školách a pro policisty v Moravskoslezském a Ústeckém kraji na základě vyhlášených nadlimitních veřejných zakázek.

Na implementaci projektu byly vyčerpány finanční prostředky v celkové výši **12 426 723,36 Kč**. Z celkové částky bude následně refundováno z fondů FM 80 % výdajů, tj. 9 941 378,68 Kč.

Na platy pracovníků realizačního týmu projektu a ostatní osobní výdaje včetně zdravotního a sociálního pojištění a FKSP byly čerpány finanční prostředky úhrnem ve výši **2 899 597,- Kč**. Realizační tým projektu je ve složení: manažer projektu, ekonomka projektu, asistentka projektu, koordinátor mediální kampaně, asistentka mediální kampaně, koordinátorka výzkumů a evaluace, koordinátorka vzdělávacích aktivit pro policii, koordinátor šíření dobrých praxí a koordinátorka vzdělávacích aktivit na školách. Na tuzemské cestovné realizačního týmu bylo vyčerpáno **30 783,- Kč** a na služby telekomunikací realizačního týmu **32 729,98 Kč**.

Ostatní finanční prostředky ve výši **9 463 613,38 Kč** byly vynaloženy na konzultační služby (60 000,- Kč), propagační materiály HateFree - plakáty, samolepky, placky, pohlednice, letáky apod. (668 049,01 Kč), buzzmonitoring (126 734,- Kč), nákup vysílacích časů (4 786 146,58 Kč), inzerce v tištěných a internetových médiích (789 848,41 Kč), vysílací spoty, grafické a produkční práce (695 766,- Kč), správu reklamního kreditu a reklamní kredit na Facebooku (363 438,- Kč), komiksy (10 800,- Kč), výlepy plakátů (34 951,29 Kč), veřejné promo akce mediální kampaně (82 000,- Kč), výzkum migrace (142 780,- Kč), evaluace projektu (338 800,- Kč), online výzkum (117 975,- Kč), naprogramování webových stránek hatefree.cz (96 195,- Kč), audit webových stránek (8 000,- Kč), komentáře na web (1 500,- Kč), korektury textů na web (10 732,- Kč), online webová aplikace pro školy (263 780,- Kč), výběr a realizace uměleckých projektů (326 458,- Kč) a video pro Policii ČR (539 660,- Kč).

V roce 2015 byly uskutečněny příjmy z fondů FM ve výši **7 889 927,- Kč** v souvislosti se schválením výdajů Ministerstvem financí ČR na základě předložených monitorovacích zpráv projektu č. 1 až 3 za období březen až červen 2015.

Zdůvodnění a popis příčin nevyčerpání rozpočtovaných finančních prostředků v roce 2015 a nároků z nespotřebovaných výdajů z minulých let zapojených do rozpočtu roku 2015

Z celkových rozpočtovaných finančních prostředků zůstalo nevyčerpáno úhrnem **28 613 103,15 Kč**, a to v následujícím členění:

- ve výši **581 039,20 Kč** z rozpočtu 2015 Odboru pro sociální začleňování (Agentury) mimo projekty;
- ve výši **5 177 603,97 Kč** z Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost, projekt číslo CZ.1.04/3.2.00/90.00001 - "Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách";
- ve výši **22 854 459,98 Kč** z finančních mechanismů EHP/Norska, projekt číslo EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013 - "Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisli".

Rozpočet Odboru pro sociální začleňování Agentury (mimo projekty)

K úsporám došlo zejména v rozpočtových položkách „Analýzy, projekty, studie“ a „Ostatní služby, „Nájemné“ a „Externí pohoštění“, ze kterých měly být hrazeny výdaje dle aktuální potřeby v lokalitách, které nelze hradit z rozpočtů individuálních projektů.

Operační program lidské zdroje a zaměstnanost, projekt číslo CZ.1.04/3.2.00/90.00001 - "Zavádění systémových nástrojů sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách"

Projekt byl k 31. prosinci 2015 ukončen zároveň s koncem programového období s celkově nevyčerpanými finančními prostředky ve výši **5 177 603,97 Kč**.

Nejpodstatnější vliv na nedočerpání finančních prostředků projektu měla schválená podstatná změna projektu s navýšením realizačního týmu projektu o 5 nových pracovních pozic od března 2015. Finanční prostředky měly být zajištěny částečně z uspořené finanční prostředky projektu v kapitole Služby a částečně navýšením rozpočtu projektu. Tuto podstatnou změnu posoudil a schválil řídicí orgán dne 27. 2. 2015. Schválenou změnu ale nebylo možné realizovat z důvodu legislativní změny zákona o rozpočtových pravidlech, kdy od 20. února 2015 již nebylo možné převádět finanční prostředky v nárocích z nespotebívaných výdajů ze služeb na platy. Schválenou podstatnou změnu tedy nešlo realizovat z legislativního hlediska.

Z tohoto důvodu byl připraven materiál do vlády (Usnesení ze dne 25. 5. 2015 č. 409) a následně do rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (Usnesení ze dne 10. 6. 2015 č. 269), kdy na základě těchto rozhodnutí bylo možné podstatnou změnu - rozšíření projektového týmu zrealizovat. Realizační tým byl rozšířen až od září roku 2015. V tomto případě došlo ke zpoždění plánované podstatné změny o půl roku. Dalšími důvody bylo nastavení nižších platů, než bylo schváleno v rozpočtu projektu a neobsazení některých pozic po celou dobu projektu. Nedočerpání v rozpočtových položkách týkající se osobních výdajů činilo 2 930 162,- Kč.

Z rozpočtových položek „Služby telekomunikací“, „Ostatní služby“ a „Analýzy, projekty a studie“ nebyly vyčerpány finanční prostředky v plném rozsahu, protože se podařilo prostřednictvím veřejných zakázek snížit cenu poskytování služeb, což vedlo k hospodárnému a efektivnějšímu vynaložení finančních prostředků. Dalším důvodem bylo rozsáhlé a časově náročné výběrové řízení na poskytovatele klíčových služeb lokální asistence ve 26 lokalitách, které bylo vypsáno v režimu nadlimitní zakázky, a nepodařilo se i přes maximální snahu výběrové řízení ukončit tak, aby byly služby lokální asistence v každé lokalitě poskytovány po dobu, jak bylo původně plánováno.

Nájemné také nebylo čerpáno dle původního předpokladu. Po ukončení služeb lokální asistence, která zajišťovala tyto prostory, bylo plánováno najímat externí kanceláře pro výkon práce lokálních konzultantů. Vzhledem k tomu, že většina služeb lokální asistence byla poskytována městy a obcemi, byl tento prostor lokálnímu konzultantovi poskytován bezplatně i po ukončení poskytování služby lokální asistence.

V ostatních rozpočtových položkách se v rámci implementace projektu generují úspory na základě reálné potřeby, hospodárného čerpání finančních prostředků a na základě realizovaných poptávkových řízení.

Finanční mechanismy EHP/Norsko, projekt číslo EHP-CZ05-PDP-1-001-01-2013 - "Kampaň proti rasismu a násilí z nenávislí"

Nevyčerpané rozpočtované finanční prostředky ve výši **22 854 459,98** budou převedeny prostřednictvím nároků z nespotřebovaných výdajů do rozpočtu roku 2016 na financování aktivit související s implementací projektu v souladu se schváleným rozpočtem projektu. Realizace projektu měla být původně ukončena 30. dubna 2016. Ale vzhledem k tomu, že se nepodařilo vysoutěžit poskytovatele služeb na vzdělávací část kampaně tak, aby byly služby poskytnuty do termínu ukončení projektu, byla schválena ke dni 9. 12. 2015 Ministerstvem financí ČR podstatná změna projektu č. 1, která prodloužila dobu realizace projektu do 30. dubna 2017.

Primárním důvodem zpoždění v čerpání rozpočtovaných finančních prostředků bylo zdouhavé výběrové řízení na poskytovatele služeb. Přes veškeré snahy se nepodařilo ke konci roku 2015 ukončit nadlimitní výběrová řízení, která byla započata již v roce 2014.

V roce 2016 již nejsou na projekt rozpočtovány finanční prostředky, jelikož byly rozpočtovány v celkové výši rozpočtu projektu v předchozích letech, a čerpat se budou pouze nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 22.854.459,98 Kč.

Vyhodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynaložených výdajů

Při vynakládání výdajů byly dodržovány vnitřní předpisy Úřadu vlády ČR a platná legislativa v oblasti zadávání veřejných zakázek, kde se podařilo snížit výdaje na nákup klíčových služeb.

Realizací projektů došlo k přesunu značné části nákladů vč. osobních výdajů ze státního rozpočtu do rozpočtu projektů a tím ke značné úspoře a efektivizaci využití prostředků státního rozpočtu. V roce 2015 z celkových výdajů ve výši 39 016 183,78 Kč očekáváme, že dojde k refundaci výdajů ze zdrojů EU a FM ve výši **32 058 803,35** Kč.

V rámci plnění zakázek kontrolujeme kvalitu objednaných plnění.

Pro přepravu v rámci ČR využíváme podle možností veřejnou dopravu, zahraniční služební cesty realizujeme pouze v ojedinělých a odůvodněných případech.